

VERENIGING VEENDERPOLDER EN WIJDE AA

Aan de Gemeenteraad van de gemeente Kaag en Braassem
Westeinde 1
2371 AS Roelofarendsveen

14 mei 2021

Betreft: Reactie op RES 1.0 Holland Rijnland

Geachte raadsleden,

1. Voorwoord

Als vereniging hebben wij in juli 2020, samen met de Vereniging tot behoud van het open landschap van Kaag en Braassem en de Vereniging Hoogmadesche Polder, een zienswijze op de Concept Omgevingsvisie Kaag en Braassem ingediend. Hierin werd specifiek aandacht besteed aan de uitgesproken voorkeur voor het opwekken van energie door middel van wind. Alle standpunten die we toen uitgesproken hebben zijn nog steeds van toepassing (zie bijlage 1 en de digitale bijlage meegestuurd met reactie van Vereniging Hoogmadesche Polder: Zienswijze op de concept Omgevingsvisie Kaag en Braassem).

Ook hebben we als vereniging deelgenomen aan de verschillende rondes van het RES participatieproces en hebben derhalve met veel belangstelling het RES 1.0 rapport bestudeerd, dat u op 17 mei a.s. inhoudelijk gaat bespreken en waarover voor 31 mei de gemeente een besluit dient te nemen.

In het hele energietransitie proces is het voor alle partijen lastig om de juiste balans te vinden tussen de dringende behoefte aan meer duurzame energie en het beschermen van de belangen van burgers en andere stakeholders, zowel op kortere termijn als op langere termijn.

Vanaf het begin van het participatieproces zijn we teleurgesteld dat er door de RES slechts een keuze uit 'twee smaken' duurzame energiebronnen aangeboden werd voor de kortere termijn periode tot 2030: zon en/of wind. De voornaamste beweegredenen hiervoor zijn de korte tijdsplanning, energie-neutrale doelstellingen van deze gemeente en het gebrek van op rijksniveau gestimuleerde investering in technologische innovaties op het gebied van duurzame energie opwek. Zoals velen vinden wij dat er veel meer door het Rijk (en ook op internationaal niveau) gedaan moet worden om er voor te zorgen dat andere bronnen van duurzame energie haalbaar worden. Ook is het niet reëel te verwachten dat een enkele gemeente zelfvoorzienend in een basiscommodity als energie kan of moet zijn. Zoals in de eerder ingediende zienswijze werd gesteld: *"Het (duurzame) energie vraagstuk is bij uitstek een grensoverschrijdend vraagstuk dat niet binnen het beperkte oppervlak van een regio, laat staan binnen een gemeente, kan worden opgelost."*

Terug naar de realiteit van het 'kortere termijn denken' en het huidige RES 1.0 rapport: het is een uitvoerig document waarin er veel positieve punten zijn. We zijn bijvoorbeeld blij dat er veel aandacht aan energiebesparing besteed wordt en dat er meer nadruk op zonnepanelen op (grote) daken en langs de snelwegen gelegd wordt, dan op zonnevelden in agrarisch/natuurgebied.

Echter als we kijken naar hoofdstuk 6 Elektriciteit, zijn we verbaasd dat er voor Gemeente Kaag en Braassem windenergie zoeklocaties aangeduid zijn, die niet stroken met zowel het rijks- als het provinciaal beleid betreffende het Groene Hart. Ook zijn er tegenstrijdigheden met het eigen RES

uitvoeringsprogramma en bepaalde conclusies n.a.v. de verschillende participatierondes. Tevens zien we een discrepantie bij Hoofdstuk 8, waarin er benadrukt wordt hoe belangrijk de participatie van inwoners en het creëren van draagvlak is, t.o.v. de werkelijk situatie in deze gemeente. Er namelijk niet of nauwelijks over de windenergie zoeklocaties richting de inwoners gecommuniceerd.

Hieronder gaan we verder in op deze onderdelen van de RES 1.0 voor wat betreft gemeente Kaag en Braassem.

2. RES 1.0 - Hoofdstuk 6. Elektriciteit - Windenergie zoeklocaties

De huidige keuze voor locaties langs de A4 is in principe in lijn met de MRSV 2025: *“Windturbines zien wij het liefst op plekken waar het landschap al is aangetast en waar dit ruimtelijk inpasbaar is, zoals langs de hoofdinfrastructuur binnen onze gemeente”*

Op eerste zicht een logische keuze dus! Echter deze zoeklocaties zijn niet geschikt voor het plaatsen van windturbines omdat zij:

- in strijd zijn met rijks- en provinciaal beleid en visie
- in conflict komen met de bestaande infrastructuren
- nadelige gevolgen hebben voor natuur en open landschap
- onverantwoord dicht bij woningen/woonwijken staan.

Ook blijkt er weinig sprake van draagvlak te zijn en zelfs de ‘beloftes’ uit participatierondes worden niet nageleefd.

Deze aspecten worden hieronder uitgewerkt.

2.1 Strijdigheid met rijksbeleid en -visie

In de **NOVI** (Nationale Omgevingsvisie, september 2020)¹ staat dat de Rijk medeverantwoordelijk is voor het beschermen van waardevolle landschappen, zoals het Groene Hart: *“Dit vraagt van alle actoren ... om de veranderingen in het landschap met zorg voor de kwaliteit van dat landschap vorm te geven en te monitoren.”*

Het Rijk benadrukt de onmisbare rol van open ruimten in ons dichtbevolkt land: *“De Nederlandse stedelijke regio’s vormen op nationale schaal een polycentrisch netwerk van door open ruimten gescheiden, maar goed verbonden stedelijke regio’s. Het is van belang dat de basisvorm van deze structuur en de open ruimten in het netwerk, zoals het Groene Hart, behouden blijven. .../... De opgave is in dit gebied de nodige transities een plek te geven op een manier die past bij het landschap en de identiteit van het Groene Hart in zijn stedelijke context.”*

Het Rijk erkent dat bij de RES een gebiedsoverstijgend aanpak nodig is: *“Samenwerking en afstemming tussen RES-gebieden is nodig om gebiedsoverstijgende afwenteling op het landschap te voorkomen.”*

Het Rijk spreekt de voorkeur uit voor zon (in de duurzame energiebron prioritering) en, als het om windenergie opwek gaat, voor clustering en voornamelijk op zee. (zie Beleidskeuze 1.4: *“We realiseren de opgave van duurzame energie met oog voor de kwaliteit van de omgeving en combineren deze zo veel mogelijk met andere functies”*).

Het clusteren van windturbines op de schaal nodig om de beoogde economische voordelen te realiseren, zou onmogelijk zijn binnen het Groene Hart en in de relatief dichtbevolkte gemeente Kaag en Braassem.

2.2 Strijdigheid met het provinciaal beleid en advies

Het Groene Hart is al sinds 2003 een gebied waar plaatsing van windturbines ongewenst is in het provinciaal beleid.

¹ NOVI, september 2020: [Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties | Nationale Omgevingsvisie \(denationaleomgevingsvisie.nl\)](https://denationaleomgevingsvisie.nl)

Het **PARKs 'Advies Regionale Energiestrategieën en het Groene Hart'** (9 november 2020)² geeft duidelijk aan hoe de energieopgave kan worden ingevuld met behoud van veel van de ruimtelijke kwaliteiten van het Groene Hart. Specifieke aandacht wordt besteed aan het niet doorsnijden van open landschap. Volgens de Provincie moet in gemeente Kaag en Braassem - zoals de naam het zelf zegt – de fysieke en visuele verbinding tussen de Kagerplassen en de Braassemermeer behouden worden. Hierbij wordt in het Testbeeld Windenergie (zie bijlage 2) duidelijk aangegeven dat het infrastructurele traject langs de A4 tussen Leiden en de Ringvaart niet geschikt is voor windturbines: *“De hoofdinfrastructuurlijnen zijn duidelijk terug te zien op de zoekgebiedenkaart voor windenergie. Opvallend is dat de snelwegen vrijwel zonder uitzondering in beeld zijn. Uitgezonderd is de omgeving van de A6-A1 bij Muiden en de A4 ten noorden van Leiden.”* De beweegreden voor het uitsluiten van dit gedeelte van de A4 is dat deze landschappelijke infrastructuur wordt niet gezien als geschikte ruimtelijke drager voor energieopwekking. Ook waar het gaat om windenergie aan de rand van dorpskernen (zoals o.a. Roelofarendsveen Rijpwetering), is het PARKs advies duidelijk: *“De randen van veel kleinere kernen zijn niet in beeld als zoekgebied voor windenergie”* Het is dus de vraag of de Provincie de voorgestelde windenergie zoeklocaties goed zal keuren.

2.3 Conflict met bestaande infrastructuur

We zien dat er in andere ingediende reacties veel aandacht besteed wordt aan de aanwezigheid in de zoeklocaties langs de **A4 van (snel)wegen, de (HSL)-spoorlijn en de hoogspanningsmasten**. Hierop gaan wij zelf niet verder in, maar willen wel opmerken dat het ons en onze leden, die in/nabij de zoeklocaties wonen, zorgen baart: nog meer druk op de leefomgeving (en gezondheid) binnen een ruime straal van hoge windturbines.

Een mogelijk belangrijke aanvulling op deze infrastructurele lijst is de **ondergrondse leidingstraat, die door de Veender- en Lijkerpolder loopt** (laatstgenoemd is de windenergie zoeklocatie tussen de A4 en de Geestweg). Hierop mag er niet gebouwd worden en ook mag er geen gevaar zijn van afbrekende turbinevleugels boven de leidingstraten zijn. Hiermee dient er rekening te worden gehouden bij o.a. de haalbaarheid van bouwwerkzaamheden, het waarborgen van de veiligheid in dit klein gebied, wat dicht bij de woningen aan met name de Geestweg ligt.

2.4 Natuurwaarden/weidevogels

De komst van windturbines in de aangegeven zoeklocaties baart ons vanzelfsprekend zorgen als het gaat om het storen van de natuur en met name de weidevogels.

De windenergie zoekgebieden liggen namelijk niet alleen in het Groene Hart maar ook in een belangrijk provinciaal weidevogelgebied.

Het is 'code rood' voor de weidevogels en in 2018 trok **Provincie Zuid Holland** € 6,3 miljoen extra uit voor het beschermen van de weidevogels en €1,4 miljoen voor activiteiten in 2021.

De **Veender- en Lijkerpolder** vormen samen een belangrijk Provinciaal weidevogelgebied.

Volgens **Coöperatie de Groene Klaver**, die met provinciale financiële hulp de plaatselijke agrariërs ondersteund in het natuur en weidevogelbeheer, herbergt juist deze driehoek achter de Geestweg, een hoge concentratie aan weidevogels. En is de bovengenoemde samenwerking aldaar zeer succesvol.

De **Stichting Groen Licht** ³(zie website) wijst ook op het belang van deze polders als een waardevol weidevogelgebied voor meer dan 50 verschillende vogelsoorten, waaronder Rode Lijst soorten. In het vroege voorjaar broeit hier een aantal weidevogelsoorten, zoals de Kieviet, de grutto en de tureluur.

² PARKs Advies, 9 november 2020: [RES0.5adviesGH2020-PARKs-klein.pdf \(bestuurlijkplatformgroenehart.nl\)](#)

³ Website: <https://www.stichtinggroenlicht.nl/>

Doordat de Veender- en Lijkerpolder tussen de Wijde Aa/Braassemermeer (onderdeel van de EHS – Ecologische Hoofstructuur) en het Kagerplassengebied ligt, fungeert deze polder **ook als verbinding en groene buffer** tussen deze twee gebieden. Via de Veenderpolder is het voor bepaalde diersoorten vrijwel de enige mogelijkheid om van het ene gebied naar het andere te migreren.

Door **Sovon Vogelonderzoek Nederland** is al aangetoond (zie: Sovon-rapport 2019/89⁴) dat er een negatieve correlatie is van de aanwezigheid/plaatsing van windturbines met broedende weidevogels:

- Directe sterfte; windturbines kunnen fungeren als een gehaktmolen.
- Verlies van leefgebied; weidevogels wijken voor hoge structuren in het open landschap waar ze broeden.
- Barrièrevorming; voor vogeltrek en vogels die van en naar broedplaats vliegen.

Daarom zouden gevoeligheidsanalyses, strategische effectrapportages, zorgvuldige ruimtelijke planning en natuurtoetsen de basis moeten vormen voor alle windturbine initiatieven.

2.5 Aantasting open landschap Groene Hart

Wij zijn blij dat de gemeente onze trotsheid op de natuur en het landschap in deze gemeente deelt en de ambitie uit om dit in de toekomst te beschermen: *“We zijn trots op het landschap in onze gemeente, maar we moeten er ook met het oog op de toekomst zuiniger op zijn.”* (Omgevingsvisie 2020).

Open landschap wordt door velen gewaardeerd: niet alleen inwoners van deze dorpen, maar ook de recreanten die ook van onze mooie omgeving genieten. In onze ogen zijn de mogelijk te plaatsen windturbines een maatje te groot voor dit Nederlandse cultuurlandschap. De impact overschrijdt gemeentelijke en provinciale grenzen.

Openheid is het belangrijkste kenmerk van dit landschap. De Veender- en Lijkerpolder vormen in de gekozen zoeklocaties nog de enige open en groene verbindingzone tussen de Kaagplassengebied en de Braassem: enkele jaren geleden uitgeroepen tot een **panoramische landschap** en nog steeds erkend door de provincie (zie hierboven). Inmiddels is deze strook gevuld met de A4, de HSL en de hoogspanningsmasten. En daar zouden nu nog windturbines bij komen. Er zit een maximum aan het laadvermogen van dit stukje cultuurlandschap!

2.6 Nabijheid woningen

We zien dat er in andere zienswijzen veel aandacht besteed wordt aan de **afstanden tussen de voorgestelde zoeklocaties en bestaande woningen**, en aan de potentiële negatieve gevolgen daarvan. De daarin genoemde argumenten gelden ook voor onze leden die in de nabije omgeving van de zoeklocaties wonen. Wij vinden dit aspect zeker een belangrijk punt, maar gaan er zelf niet in op deze vele argumenten. De overheid hoort zich aan het **voorzorgsprincipe** te houden: burgers mogen geen schadelijke gevolgen ondervinden als gevolg van beleidsmaatregelen.

2.7 Strijdigheid met conclusies uit de participatierondes

Tijdens de **verschillende participatierondes** werd de basisvraag aan de burgers en andere stakeholders steeds voorgelegd in de zin van: ‘waar willen jullie zon en waar willen jullie wind?’. Voor de hand liggend was de suggestie voor grootschalige energie-opwek locaties *“op plekken waar er al wat staat (bijv. langs bestaande infrastructuur), mits geen schade aan natuur/landschap”*.

Zo zien we dat het merendeel van de **Roadshow OW/NW/RAveen** deelnemers *“liefst geen grootschalige opwek in Kaag en Braassem wenst, vanwege de ligging in het Groene Hart”*, maar dat dit *“langs de infrastructuur wel mogelijk zou moeten zijn ... mits altijd gecombineerd met verhoging van biodiversiteit en niet ten koste mag gaan van natuur- of van vogelweidegebieden”*. Interessant is dat de bevindingen specifiek verder gingen over dat er *“geen windturbines aan de westkant van de”*

⁴ SOVON rapport 2019, [rap_2019-89_beerse-overlaat-windturbines.pdf \(sovon.nl\)](#)

A4 zouden mogen komen, waar de HSL en hoogspanningsmasten al forse elementen zijn staan die grote invloed hebben op de beleving van het landschap". Ook werd duidelijk dat deelnemende inwoners zelf geen belemmeringen wil ervaren (met als grootste - 35% - van alle zorgpunten: belemmeringen zoals geluid of schaduw op hun woning).

In de **Kanskaart Kaag en Braassem** (zie bijlage 3) die de gemeente zelf opstelde, wordt geconcludeerd:

- *"Met alle toevoegingen uit de afgelopen jaren (zoals de HSL en de nieuwe hoogspanningsmasten aan de westkant van de A4) is het landschap al flink aangetast. Daarom wordt voorgesteld alleen zonnepanelen op de geluidschermen te plaatsen en geen windturbines langs de A4"*
- *"Kans opwek langs (snel)wegen voorstelbaar (groene lijnen op kaart) maar altijd onder voorwaarden van verhogen biodiversiteit en vogelweidegebieden ontzien"*.

Duidelijk is dat er **veel tegenstrijdigheden** zijn tussen de interpretatie van de uitkomsten van de participatierondes en de uiteindelijke keuze voor grootschalig windenergie opwek langs de A4.

2.8 Draagvlak en communicatie

Als bestuur van een betrokkene vereniging zijn wij op de hoogte gehouden van de verschillende participatierondes. Wat ons opviel was dat er **relatief weinig inwoners** deelnamen:

- een gering aantal bedrijven en andere stakeholders woonde de regionale bijeenkomst in Boskoop bij
- 362 inwoners deden mee aan de enquête
- 142 inwoners deden actief mee aan de digitale roadshows in 2020 (hierbij wellicht aanzienlijk overlap met de enquête)
- onbekend aantal individuele gesprekken met inwoners.

Dit impliceert dat er werkelijk **feedback van slechts een zeer laag percentage** van de inwoners van deze gemeente is ontvangen.

Dit terwijl het creëren van draagvlak onder de bevolking zeer belangrijk gevonden wordt en als een rode draad door het hele RES proces dient te lopen.

Communicatie over de uitkomsten van de verschillende participatierondes blijkt ook gebrekkig te zijn geweest. Wij hoorden bijvoorbeeld dat deelnemers verwachtten feedback te krijgen, maar ontvingen dat niet.

Echter het grootste probleem lijkt te zijn het **vrijwel totale gebrek aan communicatie** over de voorgestelde plannen die in het huidige RES 1.0 document namens gemeente Kaag en Braassem zou ingediend worden.

Toen wij met onze leden hierover spraken, blijkt dat niemand op de hoogte was van de voorgestelde windenergie zoeklocaties, zelfs als ze erg heel dichtbij woonden. Het lijkt juist dit onderdeel van het RES 1.0 voorstel te zijn dat mensen heel veel zorgen baart.

Vandaar dat er uiteindelijk een **'mini-volksopstand'** tot stand is gekomen, met verschillende dorpspetities en veel individuele zienswijzen. Dit simpelweg omdat de inwoners van de gemeente zich **zowel bedreigd maar ook enigszins bedrogen voelen**. 'Bedreigd' omdat men hoort veel over de waarschijnlijke keuze voor de moderne, erg hoge windturbines, op locaties die betrekkelijk dicht op woningen en woonwijken staan. 'Bedrogen' omdat er duidelijk een gevoel is van: 'de gemeente gaat dit 'plan' achter onze ruggen voorstellen en we weten allemaal dat als de plannen eenmaal goedgekeurd worden, dan heb je als burger later geen kans op succesvol bezwaar maken'.

Het is tot nu toe een **gemiste kans voor deze gemeente** om de burgers goed te informeren en daardoor draagvlak te creëren voor het maken van verantwoorde keuzes voor een duurzaam

energiebeleid. Zoals in het RES staat: *“we beseffen dat het overgaan op schone energie landschappelijke en ruimtelijke inpassing vraagt, maatwerk vereist, draagvlak vergt en gedeeld eigenaarschap verlangt”*.

Voor een **voorbeeld van betere communicatie**, zie [gemeente Borne](#)⁵, die al maanden geleden via de website en in digitale rapporten informatie openbaar stelde, w.o. kansenkaarten die duidelijk de opties voor zon- en windenergie zoeklocaties laten zien (zie bijlage 4).

Ook besteedt gemeente Borne nu al aandacht aan het motiveren van inwoners tot het concreet meedenken, w.o. over het concept van projectparticipatie (hoe de inwoners zelf kunnen meeprofiten).

3. Verzoek:

Wij onderschrijven de visie van het Rijk en van de Provincie Zuid-Holland waarin zij betogen dat er in het open landschap van het Groene Hart geen plaats is voor windturbines. Het is daarom voor ons onbegrijpelijk dat op de RES 1.0 onze gemeente deze zoeklocaties voor windturbines voorstelt.

We vragen de raadsleden om alle argumenten die door ons en door vele anderen zijn ingebracht bij hun inhoudelijke bespreking van de RES 1.0 mee te nemen. Al staat in het raadsvoorstel dat de RES 1.0 geen ‘plan’ is, wordt duidelijk dat eenmaal geaccordeerd, het ‘alle hens aan dek’ zal zijn, om binnen de zoeklocaties zo snel mogelijk (2025) de ruimtelijke ordening rond te hebben. Als we lezen in het raadsvoorstel document dat de beoogde aanpak: *“eerst zacht, dan pas hard”* zal zijn, dan bevestigt dit dat het vaststellen van de huidige RES 1.0 vergaande consequenties kan hebben voor vele inwoners die betrekkelijk dicht bij de huidige windenergie zoeklocaties wonen/werken.

Beste raadsleden, wees moedig en durf kritisch te zijn! Wat u nu doet en wat de gemeente uiteindelijk beslist, gaat voor veel inwoners de toekomst bepalen: in positieve zin (duurzame energievoorziening), maar wellicht ook voor sommigen in negatieve zin (aantasting leefomgeving en landschapsbeleving). Nu is er nog kans om op een verantwoorde manier aan een duurzame energietoekomst voor de inwoners van deze gemeente te kiezen ook met behoud van draagvlak.

Als vereniging verzoeken wij u af te zien van het aanwijzen van de (Veender- en)Lijkerpolder en omliggende polders als zoeklocatie voor windturbines ter wille van de eigen inwoners en alle recreanten.

Dank voor uw aandacht.

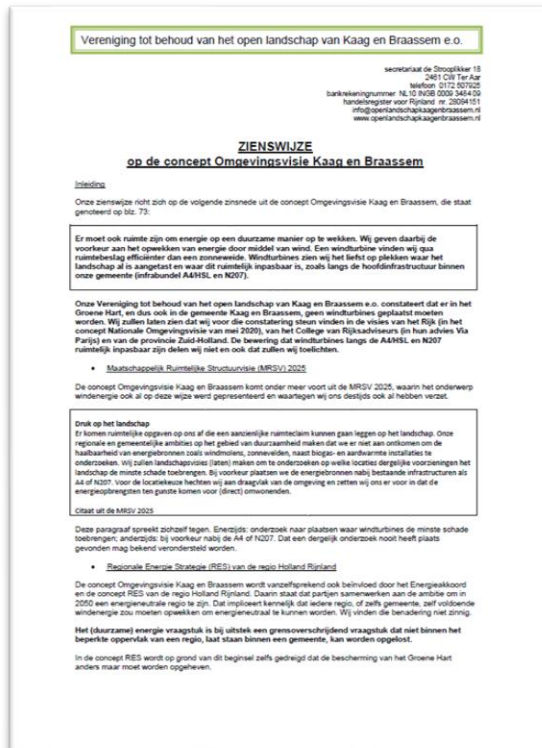
Met vriendelijke groet,

■■■■■■■■■■ namens het bestuur, Vereniging Veenderpolder en Wijde Aa

⁵ Energie van Borne website: [Energie van Borne | Gemeente Borne](#) ; kaarten met informatie over energie opwek locaties: [Mogelijke locaties voor zon en wind - Energie van Borne](#)

Bijlage 1: Zienswijze op de concept Omgevingsvisie Kaag en Braassem, juli 2020, Vereniging tot behoud van het open landschap van Kaag en Braassem e.o. namens Vereniging Veenderpolder en Wijde Aa en Vereniging Hoogmadesche Polder

Afbeelding blz. 1 ter indentificatie

Para 6. Resumé en conclusies

- Het (duurzame) energie vraagstuk is bij uitstek een **grensoverschrijdend vraagstuk** dat niet binnen het beperkte oppervlak van een regio, laat staan binnen een gemeente, kan worden opgelost. Daarvoor zijn grootschalige oplossingen nodig, waarvoor de locaties infrabundel A4/HSL en N207 geen mogelijkheid bieden.
- **Het Groene Hart**, waarvan Kaag en Braassem een onderdeel is, is van eminent belang voor de leefbaarheid en het vestigingsklimaat in de Randstad en moet dan ook gevrijwaard blijven van windturbines.
- Het traject Zoeterwoude – Haarlemmermeer van de A4/HSL is al grootschalig verrommeld. De omwonenden en de wijde omgeving **verdienen het niet om op de locatie infrabundel A4/HSL ook nog enorme windturbines te zien verschijnen**.
- De **N207 is deel van de Mooi Zuid-Holland route** en de Wassenaarsche polder en de polder Vierambacht zijn landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol. Zij voldoen aan geen enkel gebruikelijk criterium voor plaatsing van windturbines.
- **Participatie** kan wellicht het draagvlak onder de inwoners vergroten, maar verkleint de landschappelijke en andere nadelige gevolgen van plaatsing van windturbines niet.
- De gemeente Kaag en Braassem is voor wat betreft inwonertal wellicht een **kleine speler in de regio, maar niet voor wat betreft de oppervlakte**. Daarmee heeft Kaag en Braassem in de regio een belangrijke verantwoordelijkheid voor de bescherming van het Groene Hart. **Plaatsing van windturbines binnen de gemeente is daarmee niet verenigbaar**.

5.2. Testbeeld windenergie

Dit beeld is gebaseerd op het principe van clusteren van windenergie. Acherliggende gedachte is dat windturbines zichtbaar zijn over grote afstand en met elkaar het beeld van de horizon bepalen. Clustering leidt tot herkenbaarheid op grote schaal, tot eenheid en contrast ten opzichte van lege gebieden. Het clusteren gebeurt zoveel mogelijk in zogenaamde 'infralandschappen'. Dit zijn gebieden waar de infrastructuur dominant aanwezig is. Vaak is er sprake van meerdere lijnen (snelwegen, spoorwegen, kanaal) en knooppunten of bepaalt de infrastructuur de grens tussen stedelijk en landelijk gebied. De clusters liggen vooral aan de randen van het Groene Hart. Clusteren in deze gebieden lijkt vanuit ruimtelijke optiek logisch, maar is in de praktijk niet altijd eenvoudig. Het zijn juist gebieden waar meerdere belemmeringen samen komen.

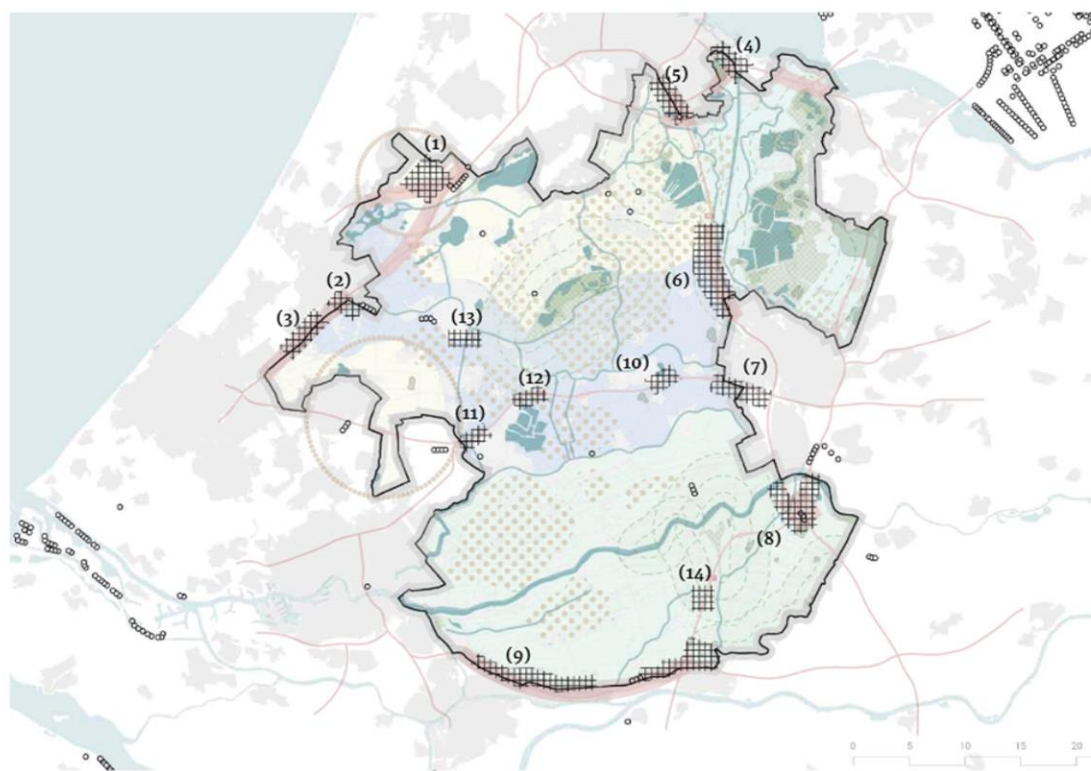
Categorieën en locaties

Grote windclusters

1. Haarlemmermeer Zuid
circa 15 nieuwe windturbines
2. A4-N11 aansluiting Leiden-Zoeterwoude
circa 4 nieuwe windturbines
3. A4 Leidschendam
circa 8 windturbines
4. A1-A9 Diemen / Amsterdam Rijnkanaal
circa 9 windturbines
5. A2, oostzijde Amstelscheg
Indicatie omvang: circa 7 nieuwe windturbines
6. Utrecht Noord, A2-spoor-Amsterdam Rijnkanaal
Indicatie omvang: in totaal circa 23 windturbines
7. Utrecht-A12 Rijnburg, circa 8 windturbines (3 in Groene Hart)
8. Omgeving Vianen (Everdingen en rivierbruggen);
circa 12 windturbines
9. A15 zone Alblassterwaard, circa 18 windturbines

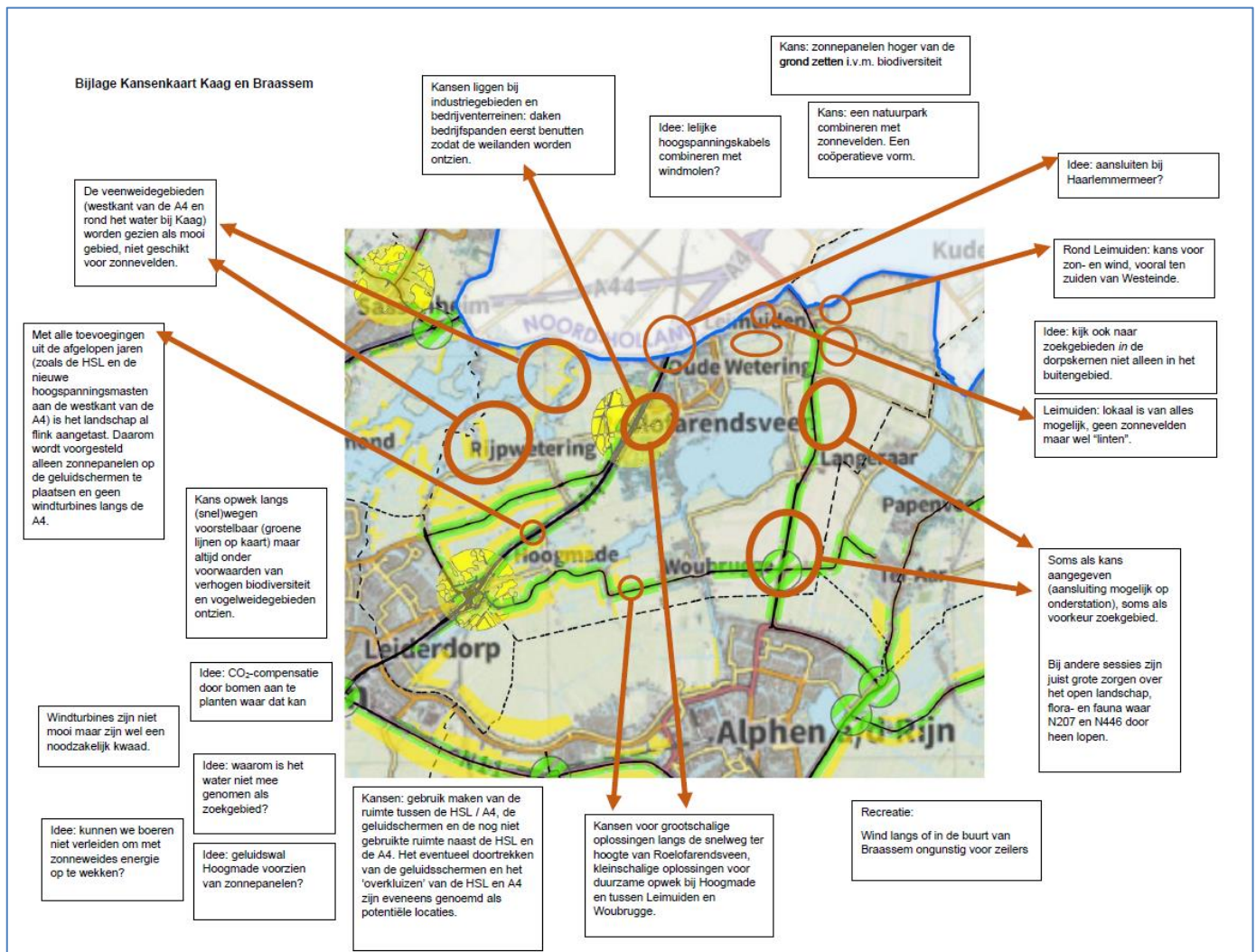
Compacte clusters

10. A12 Woerden, circa 4 windturbines
11. A12 Gouda, circa 4 windturbines
12. A12 Bodegraven, circa 4 windturbines
13. N11 Alphen, circa 4 windturbines
14. A27 Meerkkerk, circa 3 windturbines

5.2 Testbeeld windenergie

Bijlage 3: Opbrengst Participatie concept RES - Kansenkaart Kaag en Braassem

Bijlage 4: Voorbeeld van inwonergerichte communicatie – Gemeente Borne: kansenskaarten

www.energievanborne.nl/mogelijke-locaties-voor-zon-en-wind/

Home Energie besparen Aardgasvrij Duurzame opwek Nieuws Vraag & antwoord Contact

Kansenskaarten

De eerste vraag die speelt bij het mogelijk maken van grootschalige grondgebonden initiatieven voor duurzame opwek van zon- en windenergie, is waar we dit in Borne geschikt vinden. Om die vraag te beantwoorden hebben wij een beroep gedaan op externe adviesbureaus (Witteveen & Bos en N+L Landschapsontwerpers). Om initiatiefnemers en bewoners snel een beeld te geven wat geschikte, mogelijk geschikte en bij voorbaat uitgesloten gebieden voor zonnepanelen en windturbines in Borne zijn, zijn kansenskaarten opgesteld. Deze kaarten zijn opgesteld samen met de meedenkers in de gemeente. De nadere toelichting op deze kansenskaarten is opgenomen in bijlage 5A voor zon en 5B voor wind van de [Energievisie van Borne](#).

Of initiatieven daadwerkelijk realiseerbaar zijn binnen geschikte en mogelijk geschikte gebieden, bepalen we vervolgens met het toetsingskader.

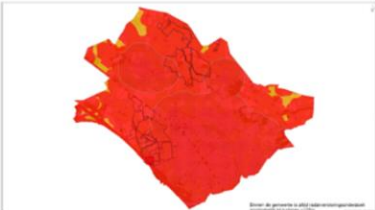
Let op: onderstaande kaarten komen terug in de concept-Energievisie. Naar aanleiding van de zienswijzen kunnen deze kaarten nog aangepast worden

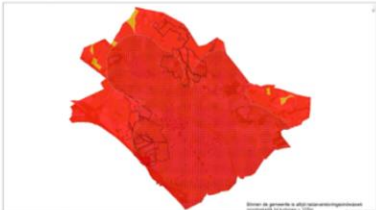
Zonne-energie

[Download de kaart](#)

Windturbines tiphoogte 125 meter

[Download de kaart](#)

Windturbines tiphoogte 210 meter

[Download de kaart](#)